

Beschikking tot het opleggen van een bestuurlijke boete als bedoeld in artikel 176
Pensioenwet aan Stichting Pensioenfonds Bavaria

Datum
8 maart 2017

Kenmerk
[REDACTED]

Gelet op de artikelen 132, 138, 176, 179, 184, 188 tot en met 190 van de Pensioenwet (Pw), artikel 16, vierde lid van het Besluit Financieel toetsingskader pensioenfonds (Besluit FTK), de artikelen 48 tot en met 51a van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling (Besluit uitvoering Pw en Wvb) en gelet op de artikelen 3:2, 3:4, tweede lid, 3:46, 4:87, 5:1 en titel 5.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb),

BESLUIT De Nederlandsche Bank N.V. (DNB) het volgende:

- A. DNB legt aan Stichting Pensioenfonds Bavaria (Bavaria), gevestigd te Lieshout aan De Stater 1 (5737 RV), een bestuurlijke boete op als bedoeld in artikel 176 van de Pw. Deze bestuurlijke boete wordt opgelegd vanwege overtreding van artikel 138 Pw juncto artikel 16, vierde lid van het Besluit FTK (het doelbewust vergroten van het risicoprofiel gedurende de periode dat een herstelplan van toepassing is) in de periode van in ieder geval 30 juli 2014 tot en met 13 december 2016.

De bestuurlijke boete bedraagt **EUR 10.000,-**.

Betaling van de bestuurlijke boete dient te geschieden binnen de in artikel 4:87, eerste lid, van de Awb voorgeschreven termijn van zes weken na de inwerkingtreding van dit besluit. De betaling dient te worden gedaan op rekeningnummer [REDACTED] ten name van De Nederlandsche Bank N.V., Westeinde 1 te Amsterdam, onder vermelding van factuurnummer [REDACTED].

- B. DNB gaat op grond van artikel 188 Pw over tot het openbaar maken van dit besluit tot het opleggen van de bestuurlijke boete aan Bavaria. Het besluit zal samen met het als bijlage 1 opgenomen korte persbericht op de website van DNB openbaar worden gemaakt, nadat ten minste vijf werkdagen zijn verstreken na de dag waarop dit besluit aan Bavaria bekend is gemaakt. Eventuele vertrouwelijke gegevens die in het besluit zijn opgenomen, zullen achterwege worden gelaten, conform de tekst in bijlage 2. Ook zal een newsalert uitgaan en wordt via Twitter een link naar het persbericht onder de aandacht gebracht. DNB zal hierbij de volgende tekst twitteren: "DNB legt een bestuurlijke boete op aan Stichting Pensioenfonds Bavaria [Tinyurl]".

Aan dit besluit liggen de navolgende overwegingen ten grondslag.

Wettelijk kader

1. De voor het besluit relevante wettelijke bepalingen zijn als volgt.

Artikel 132 Pw (Vereist eigen vermogen)

1. Een pensioenfonds beschikt over een vereist eigen vermogen.
2. Een pensioenfonds stelt het vereist eigen vermogen zodanig vast dat met een zekerheid van 97,5 procent wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld inzake de berekening en de samenstelling van het vereist eigen vermogen, bedoeld in het eerste lid, en het bepaalde in het tweede lid.

Datum
8 maart 2017

Kenmerk
[REDACTED]

Artikel 138 Pw (Herstelplan)

1. Wanneer de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds per het einde van een kalenderkwartaal is komen te liggen onder de bij of krachtens artikel 132 gestelde eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen, meldt het pensioenfonds dit onverwijld aan de toezichthouder.
2. In de in het eerste lid bedoelde situatie dient het pensioenfonds binnen drie maanden of zoveel eerder als de toezichthouder bepaalt ter instemming bij de toezichthouder een concreet en haalbaar herstelplan in, tenzij het pensioenfonds gezien de beleidsdekkingsgraad op dat moment weer voldoet aan artikel 132. In het herstelplan werkt het pensioenfonds uit hoe het uiterlijk binnen tien jaar zal voldoen aan artikel 132.
3. In afwijking van het tweede lid kan de toezichthouder, in verband met de specifieke situatie van het pensioenfonds en in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden, bepalen dat voor het herstelplan een kortere termijn geldt dan tien jaar.
4. Een pensioenfonds dat bijdragen ontvangt van een in een andere lidstaat gevestigde bijdragende onderneming en een beleidsdekkingsgraad heeft die ligt onder de bij of krachtens artikel 131 gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen werkt in het herstelplan tevens uit hoe het binnen een jaar zal voldoen aan artikel 131.
5. Het herstelplan vertoont een in beginsel tijdsevenredig herstel. In afwijking hiervan kan het herstelplan een meer dan tijdsevenredig herstel vertonen in de eerste helft van de looptijd van het herstelplan.
6. Het herstelplan gaat uiterlijk zes maanden nadat de beleidsdekkingsgraad is komen te liggen onder de bij of krachtens artikel 132 gestelde eisen in. Het pensioenfonds handelt onverwijld overeenkomstig het herstelplan.
7. Het pensioenfonds stelt jaarlijks de beleidsdekkingsgraad vast op het moment waarop de situatie bedoeld in het eerste lid is vastgesteld. Zo nodig in afwijking van de vorige zin kan het pensioenfonds de beleidsdekkingsgraad jaarlijks vaststellen per het einde van het vierde kalenderkwartaal, door de eerste vaststelling van de beleidsdekkingsgraad na het moment waarop de situatie, bedoeld in het eerste lid, is vastgesteld te vervroegen.
8. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld met betrekking tot dit artikel die onder meer betrekking hebben op de periode tot het herstelplan ingaat.

Artikel 16 Besluit FTK (Herstelplan)

1. Het herstelplan, bedoeld in artikel 138 van de Pensioenwet of artikel 133 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, bevat in ieder geval een beschrijving van:
 - a. de oorzaak van het, gezien de beleidsdekkingsgraad, niet meer voldoen aan de bij of krachtens artikel 132 van de Pensioenwet of artikel 127 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling gestelde vereisten ten aanzien van het vereist eigen vermogen;
 - b. de voorziene ontwikkeling van de technische voorzieningen en de waarden;

- c. de concrete maatregelen waardoor, gezien de beleidsdekkingsgraad, het eigen vermogen binnen de looptijd van het herstelplan op het vereiste niveau komt, waarbij rekening wordt gehouden met de naar verwachting toe te kennen toeslagverlening en de overige verplichtingen van het fonds.
2. Het herstelplan is ten aanzien van het eerste lid, onderdelen b en c, gebaseerd op een deterministische analyse op basis van een dekkingsgraadsjabloon.
3. Bij het indienen van het herstelplan onderbouwt het fonds waarom vanuit het belang van deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden een bepaalde looptijd van het herstelplan is gekozen.
4. De in het eerste lid, onder c, bedoelde maatregelen mogen er niet toe leiden dat het risico dat niet wordt voldaan aan de in het eerste lid, onder a, genoemde vereisten ten aanzien van het vereist eigen vermogen, doelbewust wordt vergroot ten opzichte van de situatie waarin wel werd voldaan aan de in artikel 132 van de Pensioenwet of artikel 127 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling opgenomen vereisten.
5. Het vierde lid is van overeenkomstige toepassing in de periode tussen het moment dat het fonds vaststelt dat niet wordt voldaan aan de in het eerste lid, onderdeel a, genoemde vereisten ten aanzien van het vereist eigen vermogen en de ingangsdatum van het herstelplan.
6. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld met betrekking tot dit artikel.

2. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat hierboven de tekst is weergegeven van artikel 16 Besluit FTK, zoals dat per 1 januari 2015 geldt.¹ Artikel 16, vierde lid, Besluit FTK gold reeds vóór 1 januari 2015, zij het dat de tekst van deze bepaling toen was opgenomen in artikel 16, tweede lid, Besluit FTK.² Met de inwerkingtreding van het gewijzigde Besluit FTK per 1 januari 2015 heeft louter een redactionele wijziging plaatsgevonden van artikel 16, tweede lid, Besluit FTK (oud). Er is dus geen inhoudelijke wijziging doorgevoerd.

Toelichting op artikel 16, vierde lid, Besluit FTK

3. In de nota van toelichting op artikel 16, vierde lid, Besluit FTK (voorheen: artikel 16, tweede lid, Besluit FTK (oud)) is het volgende overwogen (onderstreping toegevoegd)³:

"In de periode van herstel wordt de discrepantie tussen het risicoprofiel van het pensioenfonds en de aanwezige buffer gedicht. Dit kan door verschillende fondsspecifieke maatregelen te treffen, zoals het verhogen van de premie, het korten op voorgenomen indexatie of het aanpassen van de beleggingsportefeuille. Het in evenwicht brengen van de strategische mix van de beleggingsportefeuille kan, afhankelijk van de omstandigheden, ook een middel zijn. Daarbij geldt wel, dat een fonds het risicoprofiel niet mag vergroten ten opzichte van het profiel dat het fonds had vóór zich de situatie van reservetekort voordeed. Het is fondsen toegestaan om na een daling van de waarde van de beleggingen terug te keren naar de (strategische) beleggingsmix die daarvoor werd gehanteerd."

4. Op de website van DNB was in een op 3 januari 2012 opgestelde, en tot 1 januari 2015 geldende Q&A⁴ genaamd "Vergroten risico bij lagere

¹ Stb. 2014, 569.

² Stb. 2006, 710.

³ Stb. 2006, 710, p. 28.

Datum

8 maart 2017

Kenmerk

██████████

dekkingsgraad" (referentienummer 01182), het volgende opgenomen met betrekking tot een vergroting van het risicoprofiel wanneer een pensioenfonds een reservetekort heeft:

Datum
8 maart 2017

Kenmerk
[REDACTED]

01182 Q&A - Vergroten risico bij lagere dekkingsgraad

Datum: 3 januari 2012

Vraag:

Is het in een abtn vastgelegde beleid dat het mogelijk maakt het risico te vergroten bij lagere dekkingsgraden (bijvoorbeeld het afbouwen van een rente-hedge), in strijd met de bepaling in het tweede lid van artikel 16 van het Besluit FTK over het herstelplan dat bepaalt dat het niet is toegestaan het risico doelbewust te vergroten?

Antwoord:

Nee, onder onderstaande voorwaarden is het mogelijk om binnen de bepalingen van artikel 16 lid 2 Besluit FTK het risico tijdens een herstelsituatie te vergroten.

- *Het beleid om het risico te vergroten bij lagere dekkingsgraden moet zijn vastgelegd in de abtn vóórdat het fonds in een tekortsituatie terecht kwam. Alleen dan is er geen doelbewuste vergroting van het risico tijdens het bestaan van een reservetekort.*
- *Het Vereist Eigen Vermogen (VEV) moet te allen tijde zijn afgestemd op de meest risicovolle situatie die in dat beleid kan voorkomen.*
- *Het richtniveau voor het herstelplan en de solvabiliteitsmarge in de kostendekkende premie (vereist eigen vermogen bij het strategisch beleggingsplan) zijn gebaseerd op het risicoprofiel bij mogelijke afbouw van de rente-hedge (zoals vastgelegd in de abtn).*

Toelichting

Op grond van artikel 16 van het Besluit FTK is het verboden om het risico ten tijde van een reservetekort 'doelbewust' te vergroten. Een fluctuatie van het 'risicoprofiel' van een fonds als gevolg van marktomstandigheden ziet de wetgever niet als het doelbewust vergroten van het risicoprofiel. Indien het risicoprofiel feitelijk afwijkt van de strategische mix als gevolg van die marktontwikkelingen, dan is dat – tijdelijk - toegestaan en mag teruggekeerd worden naar de strategische beleggingsmix.

Vraag is of er sprake is van het doelbewust vergroten van het risico tijdens een reservetekort, indien het fonds in de abtn beleid heeft opgenomen dat het fonds bij een lagere dekkingsgraad het risico laat toenemen. Bijvoorbeeld omdat het fonds de rente-afdekking wil afbouwen naarmate de rente meer daalt. In het algemeen deel van de memorie van toelichting bij het Besluit FTK staat: Het is echter niet toegestaan om het risicoprofiel doelbewust te vergroten ten opzichte van de situatie dat het vereist eigen vermogen nog wel voldeed aan de wettelijke eisen. Indien het beleid ten aanzien van het risicoprofiel zoals dat was vastgelegd in de abtn vóórdat het fonds in

⁴ In het kader van de inwerkingtreding van het (gewijzigde) Besluit FTK (Stb. 2014, 569) per 1 januari 2015 zijn alle Q&A's die betrekking hadden op dit Besluit opnieuw geredigeerd. Deze Q&A is hierom vervangen door een andere Q&A (zie hierna randnummer 5).

dekkingstekort kwam, het mogelijk maakt het risico te vergroten bij een lagere dekkingsgraad, dan is dat dus toegestaan. Wel moet het VEV te allen tijde zijn afgestemd op dit hogere risicoprofiel. Immers, dat is het maximale risico dat het fonds kan lopen, en daar moet vooraf op geanticipeerd worden. Dus ook als het fonds bij een hogere dekkingsgraad een lager risico loopt, dan moet toch het op het hogere risicoprofiel afgestemde VEV worden aangehouden. Het richtniveau voor het herstelplan en de solvabiliteitsmarge in de kostendekkende premie dienen dus te worden vastgesteld bij het maximale risicoprofiel dat het fonds op grond van de abtn kan voeren.

Datum

8 maart 2017

Kenmerk

Indien er geen sprake is van bestaand beleid, is het dus ook niet toegestaan het risicoprofiel te vergroten. Bij aanpassing van het (strategisch) beleggingsplan wordt het risicoprofiel beperkt door het risicoprofiel van het lopende strategische beleggingsplan. Dit betekent dat mogelijke vergroting van het risicoprofiel voor een deelportefeuille gecompenseerd moet worden door verlaging van andere beleggingsrisico's waardoor het risicoprofiel op totaalniveau per saldo niet wordt vergroot. Of het risicoprofiel bij het nieuwe (strategische) beleggingsplan lager is dan het lopende strategische beleggingsplan, wordt beoordeeld op basis van het VEV.

5. Per 9 juli 2015 is de Q&A van 2012 vervangen door de onderstaande Q&A (referentienummer 01814)⁵:

Relevant voor: pf

Q&A: Geen doelbewuste vergroting van risico in herstelsituatie

Datum: 9 juli 2015

Referentie: 01814

Vraag:

Hoe interpreteert DNB de voorwaarde dat fondsen in een herstelsituatie hun risicoprofiel niet mogen vergroten?

Antwoord:

Op grond van artikel 16 lid 4 van het Besluit FTK is het voor fondsen in een herstelsituatie niet toegestaan om het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten ten aanzien van het vereist eigen vermogen doelbewust te vergroten.

Geen doelbewuste vergroting risicoprofiel beleggingen

Deze eis betekent voor de beleggingen van het fonds dat het fonds niet doelbewust het risicoprofiel van de beleggingen mag vergroten. Dat wil zeggen dat het fonds niet mag besluiten tot een aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid of het beleggingsplan die leidt tot een vergroting van het risicoprofiel. Wel is het mogelijk om een verhoging van risico's in een deelportefeuille dusdanig te compenseren met een verlaging van andersoortige beleggingsrisico's dat het risicoprofiel voor het beleggingsbeleid als geheel niet toeneemt.

⁵ Deze Q&A is gepubliceerd op de website van DNB: <http://www.toezicht.dnb.nl/3/50-233726.jsp>.

VEV als risicomaatstaf

Of sprake is van een vergroting van het risicoprofiel wordt beoordeeld op basis van het vereist eigen vermogen (VEV), als risicomaatstaf voor de korte termijn. Er wordt een vergelijking gemaakt tussen enerzijds het VEV dat hoort bij het geldende strategische beleggingsbeleid en anderzijds het VEV dat hoort bij het voorgenomen beleid (d.w.z. het strategisch beleggingsbeleid of het beleggingsplan). De berekeningsdatum van beide VEV's is hetzelfde - en daarmee dus ook de RTS die ten grondslag ligt aan de berekeningen - namelijk de datum bij besluitvorming over het voorgenomen beleid. Als gevolg hiervan biedt een daling van het VEV als gevolg van een daling van de RTS, geen ruimte voor vergroting van het risicoprofiel van de beleggingsmix.

Datum

8 maart 2017

Kenmerk

Marktfluctuaties

Een fluctuatie van het risicoprofiel van een fonds als gevolg van marktomstandigheden ziet de wetgever niet als het doelbewust vergroten van het risicoprofiel. Het is toegestaan dat het feitelijke risicoprofiel tijdelijk afwijkt van het strategisch beleggingsbeleid als gevolg van marktontwikkelingen, maar een fonds dient het vastgelegde beleid wel uit te voeren.

Nieuw strategisch beleggingsbeleid

Op grond van artikel 16 lid 4 Besluit FTK is het niet toegestaan het risico te vergroten ten opzichte van de situatie waarin wel werd voldaan aan de vereisten ten aanzien van het vereist eigen vermogen. Dit betekent dat een aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid in beginsel wordt vergeleken met het strategisch beleggingsbeleid zoals dat van kracht was vlak voordat het fonds in tekort raakte.

Indien uit een vergelijking tussen het voorgenomen strategisch beleggingsbeleid en het geldende strategische beleid blijkt dat het risicoprofiel niet toeneemt op basis van VEV, wordt voldaan aan de vereisten in artikel 16 lid 4.

Echter, als een fonds gedurende een herstelsituatie het risicoprofiel heeft verkleind, is het toegestaan om tijdens dezelfde herstelperiode het risicoprofiel van het strategisch beleggingsbeleid weer te vergroten tot het niveau bij aanvang van de tekortsituatie. In dat geval maakt het fonds een vergelijking tussen het VEV bij het voorgenomen beleid en het VEV bij het strategisch beleid dat het fonds had vóór zich de situatie van tekort voordeed (vastgesteld op dezelfde berekeningsdatum, namelijk bij besluitvorming over het voorgenomen beleid). Een goede berekening van het VEV bij aanvang van de tekortsituatie vereist wel dat het strategisch beleggingsbeleid op dat moment concreet en in detail was vastgelegd.

Nieuw beleggingsplan

Het beleggingsplan is een invulling van het strategisch beleggingsbeleid voor de korte termijn. Tegen de achtergrond van artikel 16 lid 4 is een vergroting van het risicoprofiel in het beleggingsplan toegestaan voor zover dit risicoprofiel aansluit op het te voeren strategische beleid. Een tijdelijk hoger risicoprofiel uit hoofde van tactisch beleid is toegestaan voor zover dit valt binnen de grenzen van het vastgestelde strategisch beleggingsbeleid. Indien het beleggingsplan niet valt binnen de kaders van het geldende

Pagina

6 van 23

strategische beleggingsbeleid, is dit in strijd met de prudent person regel.

Datum
8 maart 2017

Wanneer mag een fonds het risicoprofiel niet vergroten?

De niet-vergroten-risicoprofiel eis in artikel 16 lid 4 van het Besluit FTK geldt voor fondsen met een herstelplan en op grond van lid 5 van dit artikel ook voor fondsen die op basis van de beleidsdekkingsgraad hebben geconstateerd dat niet wordt voldaan aan het vereist eigen vermogen. Omdat wettelijk op kwartaalbasis moet worden beoordeeld of wordt voldaan aan het vereist eigen vermogen (zie artikel 138 Pensioenwet), is een fonds ook op kwartaalbasis gehouden aan toepassing van artikel 16 lid 4 en 5 van het Besluit FTK.

Kenmerk
[REDACTED]

Enmalige vergroting risicoprofiel

Fondsen die per 1 januari 2015 in tekort zijn, hebben eenmalig de mogelijkheid het risicoprofiel te vergroten, mits zij ten tijde van de aanpassing op basis van de beleidsdekkingsgraad voldoen aan het minimaal vereist eigen vermogen (zie artikel 36 Besluit FTK).

Indien het fonds gebruik maakt van deze overgangsmaatregel, betekent dit dat vanaf dat moment voor de toepassing van artikel 16 lid 4 en 5 wordt vergeleken met dit strategisch beleggingsbeleid (waarin de vergroting van het risicoprofiel is vastgelegd). Het strategisch beleggingsbeleid dat gold op het moment waarin nog wel werd voldaan aan de vereisten ten aanzien van het vereist eigen vermogen, speelt dan niet langer een rol bij toepassing van de niet-vergroten-risicoprofiel eis.

6. Op 30 september 2012 heeft het ministerie van Sociale Zaken de Ultimate Forward Rate (UFR) geïntroduceerd als nieuwe rekenrente voor de waardering van pensioenverplichtingen. De introductie van de UFR heeft in zijn algemeen tot gevolg dat dekkingsgraden van pensioenfondsen minder (hard) zullen dalen bij een rentedaling en minder (hard) zullen stijgen bij een rentestijging. De rentegevoeligheid neemt met andere woorden af. DNB heeft in het kader van de introductie van de UFR de volgende Q&A opgesteld en gepubliceerd (referentienummer 50-226774):

Q&A's septemberpakket pensioenfondsen

Datum: 25 september 2012

Referentie: 50-226774

Vraag 3 - UFR en renteafdekkingsbeleid

Kunnen pensioenfondsen hun renteafdekkingsbeleid aanpassen vanwege de invoering van de UFR?

Antwoord 3

Ja dit is toegestaan, mits hierbij wordt voldaan aan de voorschriften voor een beheerste en integere bedrijfsvoering en het prudent person beginsel. Voor pensioenfondsen in een herstelsituatie geldt ook dat zij het risicoprofiel niet mogen vergroten, zoals gesteld in artikel 16 van het Besluit FTK. Indien een pensioenfonds in een herstelsituatie de

afdekking van het renterisico wil verminderen, is dit alleen toegestaan indien het totale risicoprofiel niet wordt vergroot, en de vermindering van de renterisico-afdekking dus op een andere manier wordt gecompenseerd.

Datum
8 maart 2017

Kenmerk
[REDACTED]

Onderzoek en resultaten

Inleiding

7. Bavaria is sinds 1998 een ondernemingspensioenfonds dat verbonden is aan de werkgever Bavaria N.V., gevestigd te Lieshout. Zij is als ondernemingspensioenfonds ingeschreven in het register van DNB. De huidige bestuursleden van Bavaria zijn [REDACTED].
8. Bavaria is in 2008 in een situatie van een reservetekort komen te verkeren. Naar aanleiding hiervan heeft Bavaria op 24 maart 2009 bij DNB een herstelplan ingediend dat op 7 februari 2011 door DNB is goedgekeurd. Bavaria bevindt zich ook nu nog in een situatie van een reservetekort.

Correspondentie Bavaria en DNB in de periode 2012-2014

9. Zoals hiervoor opgemerkt is op 30 september 2012 de UFR ingevoerd als nieuwe rekenrente voor de waardering van pensioenverplichtingen.
10. Op 21 december 2012 heeft Bavaria in een brief aan DNB uiteengezet dat het bestuur heeft besloten om de renteafdekkingsstrategie die zij hanteert "op een andere manier te definiëren". Bavaria hanteerde tot het bestuursbesluit een strategie waarbij het verschil in rentegevoeligheid tussen de vastrentende waardenportefeuille en de technische voorziening voor [REDACTED]% werd afgedekt [REDACTED]. Deze strategie kwam, aldus Bavaria, overeen met het afdekken van ongeveer 56% van de rentegevoeligheid van de technische voorziening [REDACTED]. Het is deze laatste omschrijving die Bavaria vanaf het bestuursbesluit zou definiëren als de door haar gevoerde renteafdekkingsstrategie.
11. Het bestuur van Bavaria merkt in de brief verder op dat het begrijpt dat de methodiek voor de berekening van het vereist eigen vermogen (VEV) niet verandert (als gevolg van de introductie van de UFR). Het bestuur geeft aan dat dit betekent dat als de rentegevoeligheid van de portefeuille wordt afgebouwd, het VEV toeneemt. Het bestuur geeft aan dat hierdoor een discrepantie ontstaat tussen de rentegevoeligheid van de verplichtingen op basis van de UFR en de rentegevoeligheid gezien vanuit het VEV. Dit zou het voor Bavaria vrijwel onmogelijk maken eenduidig beleid uit te oefenen. Het huidige beleid bepaalt namelijk dat de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen voor 56% wordt afgedekt. Dat beleid is vastgesteld voor introductie van UFR. Vasthouden aan dit beleid betekent (als gevolg van de introductie van de UFR) dat de renteafdekking wordt afgebouwd, omdat de rentegevoeligheid van de verplichtingen als gevolg van de UFR lager is geworden, aldus Bavaria. Het afbouwen van de renteafdekking zou echter leiden tot een stijging van het VEV. Het VEV en daarmee de huidige hedgeportefeuille gelijk houden, zou betekenen dat de rentegevoeligheid van de

beleggingen groter is dan beoogd is met de renteafdeckingsstrategie zoals die is bepaald. Het bestuur vervolgt dat het besloten heeft de hedge portefeuille voorlopig niet aan te passen, maar dat dit tot een ongewenste situatie leidt aangezien de rentegevoeligheid van de beleggingen hoger is dan beleidsmatig vastgesteld. Het bestuur acht het daarom gewenst om zo spoedig als mogelijk de rentegevoeligheid van de beleggingen af te bouwen naar het niveau van 56% op basis van UFR. Bavaria vraagt aan DNB of het handhaven van het (nieuwe) renteafdeckingsbeleid is toegestaan zonder elders risico te verminderen.

Datum

8 maart 2017

Kenmerk

12. Per e-mail van 5 maart 2013 heeft DNB, onder verwijzing naar vraag 3 van de hiervoor onder randnummer 6 weergegeven Q&A, aangegeven dat Bavaria het totale risicoprofiel niet mag uitbreiden aangezien het fonds zich in onderdekking bevindt (er is sprake van een reservetekort). DNB vervolgt:

“Voor het risicoprofiel moet worden uitgegaan van het vereist eigen vermogen (VEV). Dit VEV gebaseerd op basis van het beleggingsbeleid bij de start van het herstelplan, maar berekend op basis van actuele RTS (inclusief UFR) op moment van wijziging rentehedgebeleid, [mag] niet (..) stijgen.”

13. Bij brief van 28 juni 2014 heeft Bavaria bij DNB aangegeven dat zij tot de invoering van de UFR een renteafdeckingsbeleid hanteerde waarbij [redacted] % van het verschil in rentegevoeligheid [redacted] werd afgedekt en dat dit overeen zou komen met het afdekken van ongeveer 56% van de rentegevoeligheid van de technische voorziening. Na de introductie van de UFR heeft het bestuur besloten dit afdeckingsbeleid te handhaven. Aangezien de rentegevoeligheid van de technische voorziening als gevolg van de UFR daalt, wordt per saldo de renteafdekking verlaagd. Het bestuur geeft aan dat DNB in een Q&A aangeeft dat dit niet zonder meer is toegestaan voor pensioenfondsen in een herstelsituatie, tenzij het risico elders in de portefeuille gecompenseerd wordt.

Het bestuur vervolgt dat als gevolg van de introductie van de UFR het afdeckingspercentage feitelijk is gestegen tot circa 72%. Het bestuur acht dit niet in het belang van de deelnemers omdat het herstelpotentieel van het pensioenfonds, als de rente zou gaan stijgen, hierdoor beperkt zou worden. Ook zou uit onderzoek blijken dat een aanpassing van het afdeckingspercentage van 72% naar 56% op basis van UFR niet leidt tot een significant ander strategisch risicoprofiel. Het bestuur geeft aan de wens te hebben haar oude renteafdeckingsbeleid van 56% op basis van marktrente te handhaven (en dus niet langer een feitelijke renteafdekking van 72% aan te houden, toevoeging DNB). [redacted]

14. DNB heeft bij brief van 25 juli 2014 aangegeven dat het risicoprofiel van het strategisch beleggingsbeleid (dat tot uiting komt in de hoogte van het VEV) tijdens een reservetekort niet mag worden verhoogd, tenzij andere risico's worden verkleind waardoor het totale risicoprofiel niet zou toenemen. DNB heeft in de brief gewezen op artikel 16, tweede lid, van het Besluit FTK en

Pagina

9 van 23

(opnieuw) verwezen naar de hiervoor onder randnummer 4 en 6 weergegeven Q&A's.

Datum

8 maart 2017

Onderzoek DNB

Kenmerk

15. In het najaar van 2014 heeft DNB een onderzoek naar de beheersing van het renterisico uitgevoerd bij vijftien pensioenfondsen, waaronder bij Bavaria. Het onderzoek richtte zich op de toereikendheid van de beheersomgeving van pensioenfondsen met betrekking tot het renterisico. Bij brief van 17 oktober 2014 is in het kader van dit onderzoek informatie opgevraagd bij Bavaria. In de brief is ook aangegeven dat de resultaten van dit onderzoek niet specifiek naar de pensioenfondsen zouden worden teruggekoppeld.
16. Los van het hiervoor genoemde onderzoek is bij een analyse van door Bavaria ingediende e-line staten over 2015 naar voren gekomen dat Bavaria in enkele onderzochte staten een (feitelijk) lagere renteafdekking had dan de ondergrens die Bavaria volgens dezelfde e-line staten in haar beleid aanhield. Hierop heeft DNB per e-mail van 2 maart 2016 vragen aan Bavaria gesteld over haar beleid en de uitvoering hiervan. Onder andere heeft DNB aan het fonds gevraagd op welke wijze zij invulling heeft gegeven aan de brief van DNB van 28 juli 2014.
17. Bij brief van 30 maart 2016 heeft Bavaria geantwoord dat zij in haar renteafdeckingsbeleid een bandbreedte met een ondergrens (56%) en een bovengrens (72%) hanteert. In antwoord op de vraag van DNB hoe het fonds is omgegaan met het standpunt van DNB dat Bavaria het risicoprofiel niet mocht vergroten, heeft Bavaria toegelicht dat het fonds om die reden de portefeuille voor de renteafdekking [REDACTED] sinds de invoering van de UFR-methodiek in 2012 niet heeft gewijzigd. Het constant houden (geen aan- of verkoop) van het aantal [REDACTED] participaties heeft geleid tot een daling van de feitelijke renteafdekking van het fonds tot een niveau dat in de laatste drie kwartalen van 2015 iets boven de ondergrens van 56% (en niet eronder, zoals abusievelijk in de staten is gerapporteerd). Bavaria geeft aan dat het bestuur nooit een terugkoppeling heeft gekregen inzake het DNB onderzoek rentebeheersing eind 2014, zoals hierboven besproken. Het bestuur zou daarom geen reden hebben gezien om haar renteafdeckingsbeleid aan te passen.
18. Naar aanleiding van de antwoorden van Bavaria in haar brief van 30 maart 2016 heeft DNB besloten om de handelwijze van Bavaria in een reeds gepland on-site onderzoek nader te onderzoeken. Tijdens dit onderzoek, dat in de periode april tot en met juni 2016 plaatsvond, is gebleken dat het bestuur van Bavaria op 30 juli 2014 het besluit heeft genomen om als renteafdeckingsbeleid een bandbreedte te gaan hanteren met een ondergrens van 56% en een bovengrens van 72% op basis van UFR, zonder een strategische norm daar tussenin te bepalen. Dit besluit blijkt uit de notulen van de bestuursvergadering die op 30 juli 2014 plaatsvond. [REDACTED]
[REDACTED] Op basis van dit gewijzigde renteafdeckingsbeleid heeft het bestuur het feitelijke afdeckingspercentage sinds juni 2014 (72%) tot de ondergrens van 56% laten 'wegzakken', zonder dit (zichtbaar) met andere risico's te compenseren om het risicoprofiel gelijk te houden.

Pagina

10 van 23

Constatering overtreding

Datum

8 maart 2017

Kenmerk

19. Bavaria is een pensioenfonds zoals bedoeld in artikel 1 Pw en derhalve gehouden aan de vereisten die op grond van de Pw en het Besluit FTK op haar rusten. Na beoordeling van de hiervoor genoemde feiten en omstandigheden, in samenhang met het wettelijk kader zoals hiervoor uiteengezet, komt DNB tot het volgende oordeel.
20. Artikel 138 Pw bevat regels voor pensioenfondsen die een beleidsdekkingsgraad hebben die onder het VEV liggen (reservetekort). Op grond van artikel 138, achtste lid, Pw kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot dit artikel.
21. Deze nadere regels zijn neergelegd in artikel 16 Besluit FTK. Artikel 16, vierde lid, Besluit FTK bepaalt dat de in het eerste lid, onder c, bedoelde maatregelen – hiermee wordt bedoeld op de in het herstelplan opgenomen maatregelen waarmee het pensioenfonds het eigen vermogen op het vereiste niveau wil gaan brengen – er niet toe mogen leiden dat het risico dat niet wordt voldaan aan het VEV doelbewust wordt vergroot ten opzichte van de situatie waarin het VEV wel voldeed aan de daaraan gestelde vereisten.
22. De ratio van deze wettelijke eis is dat het onwenselijk is dat pensioenfondsen die zich reeds in een situatie van een reservetekort bevinden (welke situatie kan leiden tot hogere pensioenpremies, kortingen op pensioenen of andere maatregelen die niet in het voordeel van de pensioen- en aanspraakgerechtigden zijn), ervoor kiezen om hogere risico's te gaan lopen. Deze hogere risico's vergroten namelijk de kans dat het pensioenfonds (aanvullende) maatregelen moet treffen die niet in het voordeel van de pensioen- en aanspraakgerechtigden zijn.
23. Het verbod zoals neergelegd in artikel 16, vierde lid, Besluit FTK is door DNB in meerdere Q&A's bevestigd en nader toegelicht. Uit de Q&A's blijkt dat het vergroten van het risico tijdens een reservetekort slechts is toegestaan op basis van een renteafdeckingsbeleid dat reeds gold vóór het ontstaan van het tekort, of wanneer het vergroten van het risico wordt gecompenseerd door andere maatregelen waardoor het totale risicoprofiel gelijk blijft. Aan beide uitzonderingen voldoet Bavaria niet.
24. Bavaria heeft haar risicoprofiel vergroot, terwijl zij zich in een situatie bevond waarin sprake was van een reservetekort en haar herstelplan van kracht was. Het risicoprofiel is vergroot, doordat het bestuur heeft besloten om als renteafdeckingsbeleid een bandbreedte te gaan hanteren met een ondergrens van 56% en een bovengrens van 72% op basis van UFR. Voordat dit besluit was genomen, had Bavaria een feitelijk renteafdeckingspercentage van 72% UFR. Door de beleidswijziging werd het toegestaan dat de feitelijke renteafdekking tot 56% UFR kon dalen. Deze wijziging leidt direct tot een hoger VEV, omdat het VEV moet zijn afgestemd op de binnen het beleid toegestane minimale renteafdekking, in dit geval de ondergrens van 56% UFR. Door het hogere VEV is het risicoprofiel vergroot. Het risicoprofiel wordt immers uitgedrukt als het VEV. Tegelijkertijd heeft Bavaria geen maatregelen genomen om dit toegenomen risico met andere maatregelen te compenseren om zo het risicoprofiel gelijk te houden. DNB heeft het bestuur van Bavaria twee maal bericht dat een verhoging van het risicoprofiel niet mogelijk was indien deze verhoging niet werd gecombineerd met maatregelen die het

Pagina

11 van 23

risicoprofiel zouden verlagen. Het bestuur heeft desondanks tot de beleidswijziging besloten. Het risicoprofiel is naar het oordeel van DNB dan ook doelbewust vergroot.

Datum
8 maart 2017

Kenmerk
[REDACTED]

25. De overtreding door Bavaria is aangevangen op 30 juli 2014, de datum waarop het bestuur van Bavaria heeft besloten om het renteafdeckingsbeleid te wijzigen. Het is DNB tijdens haar onderzoek niet gebleken dat Bavaria maatregelen heeft getroffen om de overtreding ongedaan te maken. DNB gaat er dan ook van uit dat de overtreding in ieder geval tot en met 13 december 2016 (de datum waarop het boeterapport is afgerond) heeft voortgeduurd. Bij de bespreking van de zienswijze gaat DNB nog nader in op de periode van de overtreding.
26. Volledigheidshalve merkt DNB nog op dat artikel 36 van het Besluit FTK bepaalt dat een fonds in herstel, dat op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet aanpassing financieel toetsingskader (1 januari 2015) gezien de beleidsdekkingsgraad niet beschikt over het VEV, eenmalig het strategisch beleggingsbeleid mag aanpassen in afwijking van artikel 16, vierde en vijfde lid, van het Besluit FTK, *mits* ten tijde van de aanpassing gezien de beleidsdekkingsgraad ten minste wordt beschikt over het minimaal vereist eigen vermogen. Bavaria kan geen beroep doen op deze bepaling. Artikel 36 van het Besluit FTK is in werking getreden op 1 januari 2015. Het bestuursbesluit was daarvoor al genomen, namelijk op 30 juli 2014. Bovendien voldeed Bavaria ook niet aan het vereiste ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen.

Conclusie

27. DNB is van oordeel dat Bavaria in de periode van in ieder geval 30 juli 2014 tot en met 13 december 2016 artikel 138 Pw juncto artikel 16, vierde lid, Besluit FTK heeft overtreden.

Bevoegdheid tot handhavend optreden

28. Op grond van artikel 176, eerste lid van de Pw is DNB bevoegd om een bestuurlijke boete op te leggen terzake overtredingen van artikel 138 Pw.
29. DNB voert een vast beleid bij het uitoefenen van haar bevoegdheden tot het treffen van handhavingsmaatregelen (zie www.dnb.nl voor de Beleidsregel Handhavingsbeleid van de Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank van 10 juli 2008). Dit beleid heeft onder andere als uitgangspunt dat overtredingen niet worden gedoogd en dat in beginsel handhavend dient te worden opgetreden zodra DNB een overtreding heeft geconstateerd.

Belangenafweging

30. In de belangenafweging bij een besluit tot het al dan niet opleggen van een bestuurlijke boete beoordeelt DNB de ernst en de verwijtbaarheid van de overtreding. Bij de belangenafweging betreft DNB ook de zienswijze van de overtreder.
31. Met betrekking tot de ernst van de overtredingen overweegt DNB het volgende. De algemene doelstelling van de Pw is het waarborgen van bij werknemers gewekte pensioenverwachtingen. De Pw stelt in verband daarmee

onder meer eisen aan het door een pensioenfonds te voeren beleggingsbeleid. Wanneer een pensioenfonds in een situatie van een reservetekort komt te verkeren, is het fonds verplicht een herstelplan op te stellen en na te leven. Daarnaast is het fonds gebonden aan diverse andere verplichtingen die zijn neergelegd in de Pensioenwet en het Besluit FTK. Deze verplichtingen zijn erop gericht om het fonds zo spoedig als mogelijk weer in een situatie te doen verkeren waarin geen sprake is van een reservetekort. DNB acht het van groot belang dat een pensioenfonds de verplichtingen nakomt die gedurende de uitvoering van het herstelplan gelden, omdat het niet naleven daarvan de kans vergroot dat het fonds (aanvullende) maatregelen moet treffen die niet in het voordeel van pensioen- en aanspraakgerechtigden zijn. DNB acht het ernstig dat Bavaria, terwijl zij zich in een situatie van een reservetekort bevond, desondanks de beslissing heeft genomen om haar renteafdeckingsbeleid te wijzigen en haar risicoprofiel te vergroten. DNB beschouwt de door haar geconstateerde overtreding dan ook als ernstige overtreding. Daarnaast is ook sprake van een lange duur van de overtreding. Onder randnummer 36 bespreekt DNB nog de zienswijze van Bavaria ten aanzien van de ernst van de overtreding. Deze argumenten gaan naar het oordeel van DNB niet op en doen dan ook niet af aan de ernst van de overtreding zoals hiervoor besproken.

Datum

8 maart 2017

Kenmerk

32. DNB acht de overtreding ook verwijtbaar. Bavaria heeft in haar brieven van zowel december 2012 als juni 2014 DNB gevraagd of het haar was toegestaan haar renteafdeckingsbeleid te wijzigen, zonder elders risico's te matigen. DNB heeft twee maal, onder verwijzing naar Q&A's, aangegeven dat het niet mogelijk was de renteafdekking te verlagen zonder tegelijkertijd risico mitigerende maatregelen te nemen waardoor het risicoprofiel in zijn geheel niet vergroot zou worden. Bavaria heeft desondanks haar beleid gewijzigd. DNB deelt niet de zienswijze van Bavaria dat geen sprake was van een 'actieve' beleidswijziging, of dat als gevolg van het besluit van Bavaria het VEV en daarmee het risicoprofiel niet (meteen) is vergroot, hetgeen Bavaria in het kader van de verwijtbaarheid van de overtreding heeft aangevoerd (zie hierna randnummer 37). DNB acht de overtreding dan ook verwijtbaar. Wel heeft DNB oog voor de omstandigheid dat Bavaria sinds medio 2016 met DNB in overleg is om de bevindingen van DNB te adresseren. In zoverre rekent DNB Bavaria de overtreding minder zwaar aan, waar het de voortdurende van de overtreding vanaf medio 2016 betreft (zie hierna randnummer 34).

Zienswijze

33. Bij brief van 16 januari 2017 heeft DNB Bavaria in kennis gesteld van het voornemen om vanwege de geconstateerde overtreding over te gaan tot het opleggen van een bestuurlijke boete. Bavaria is in de gelegenheid gesteld haar zienswijze ten aanzien van dit voornemen mondeling of schriftelijk kenbaar te maken. Op 6 februari 2017 heeft een zienswijzezitting plaatsgevonden. Tijdens de zitting heeft Bavaria een schriftelijke zienswijze ingediend en deze vervolgens mondeling toegelicht. Hieronder wordt ingegaan op het namens Bavaria gestelde.
34. Bavaria voert als eerste aan dat zij verrast is door het voornemen. In dat verband stelt Bavaria onder meer dat zij sinds medio 2016 regelmatig contact met DNB heeft over het vinden van een oplossing voor de bevindingen van DNB die uit het on-site onderzoek waren gebleken. Ook is er veel contact over de voorgenomen collectieve waardeoverdracht (CWO) naar het Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (Centraal Beheer APF). Bavaria stelt dat DNB

Pagina

13 van 23

de voorgenomen CWO wenselijk acht. Met de CWO zouden de bevindingen uit het onderzoek van DNB (grotendeels) worden geadresseerd. Er is een ALM studie uitgevoerd om te bekijken hoe de situatie van het fonds na de CWO in lijn kan worden gebracht met het gewenste risicoprofiel. DNB zou voorts hebben benadrukt dat Bavaria de tijd moest nemen voor een zorgvuldige CWO en ook niet 'rücksichtlos' haar renteafdeckingsbeleid (terug) zou moeten wijzigen. Bij Bavaria is naar haar eigen zeggen de gerechtvaardigde verwachting ontstaan dat DNB niet zou gaan handhaven.

Datum

8 maart 2017

Kenmerk

DNB merkt op dat het juist is dat zij in de loop van 2016 met Bavaria in overleg is getreden over de bevindingen van het onderzoek. Het overleg is in het kader van de voorgenomen CWO geïntensiveerd. DNB heeft echter niet de toezegging gedaan of anderszins de indruk gewekt dat zij niet handhavend zou optreden ten aanzien van de overtreding die DNB heeft geconstateerd. Ook uit de stukken die Bavaria in het kader van haar zienswijze heeft overgelegd, waaronder de ALM studie, blijkt dat DNB de doorgevoerde beleidswijziging afkeurt en hiervoor een oplossing wil.

Vanaf het moment dat duidelijk werd dat Bavaria een CWO zou gaan uitvoeren, heeft DNB het wel minder opportuun geacht om op dat moment van Bavaria te verlangen dat zij, kort gezegd, haar oude renteafdeckingsbeleid weer zou implementeren. DNB achtte het meer opportuun dat Bavaria de CWO zorgvuldig zou uitvoeren en met Centraal Beheer APF zou werken aan een duurzame oplossing voor het te hanteren renteafdeckingsbeleid (ook na de CWO). DNB rekent Bavaria de overtreding in zoverre minder zwaar aan, waar het de periode vanaf medio 2016 betreft. Het voorgaande betekent echter niet dat de overtreding Bavaria in zijn geheel niet valt te verwijten.

35. Als tweede argument stelt Bavaria dat het bestuursbesluit van 30 juli 2014 het risico(profiel) van het fonds niet heeft vergroot en dat het fonds ook niet doelbewust de wet heeft overtreden. Dit argument bespreekt DNB samen met het derde argument van Bavaria, te weten dat de overtreding genuanceerd moet worden. De renteafdekking is met het bestuursbesluit van 30 juli 2014 niet actief afgebouwd, aldus Bavaria. Het fonds vroeg in 2014 aan DNB of het renteafdeckingspercentage mocht worden afgebouwd. DNB gaf aan dat dit niet mocht. Het fonds heeft in reactie daarop de rentehedge niet afgebouwd. Er is slechts een bandbreedte toegevoegd om de afdekking te monitoren en ervoor te zorgen dat deze niet onder de 56% zakt of boven de 72% (UFR) uitkomt. Er is geen dynamisch of tactisch beleid geïntroduceerd. Door het introduceren van de bandbreedte is het marktrisico beheerst, aangezien met de introductie van de ondergrens wordt voorkomen dat het afdeckingspercentage daalt tot minder dan 56% UFR. Na toevoeging van de ondergrens van de bandbreedte zou het strategisch VEV niet zijn toegenomen. Het afdeckingspercentage is later feitelijk wel gedaald door de aangroei van de pensioenverplichtingen en de introductie van de nieuwe UFR-methode in 2015.

DNB merkt op dat de enkele introductie van de bandbreedte wel degelijk het risicoprofiel van Bavaria heeft vergroot. Door het invoeren van deze bandbreedte, meer specifiek de ondergrens van die bandbreedte, werd het toegestaan dat de feitelijke renteafdekking tot 56% UFR kon dalen. Deze wijziging leidt direct tot een hoger VEV omdat het VEV moet zijn afgestemd op de binnen het beleid toegestane minimale renteafdekking, in dit geval de ondergrens van 56% UFR. Dat ten tijde van het bestuursbesluit de feitelijke renteafdekking (nog) niet op het niveau van deze ondergrens lag, doet aan het

Pagina

14 van 23

voorgaande niet af. Relevant is het maximale risico dat een fonds op basis van het beleid kan lopen. Het risicoprofiel is dan ook vergroot.

Datum

8 maart 2017

DNB meent dat dit ook doelbewust is gedaan als bedoeld in artikel 16, vierde lid van het Besluit FTK. Bavaria heeft besloten tot een beleidswijziging in de wetenschap dat deze wijziging het risicoprofiel zou vergroten. DNB leidt dit uit de correspondentie met Bavaria af waaruit blijkt dat Bavaria zich bewust is van het bepaalde in artikel 16, vierde lid, Besluit FTK (en de opvatting van DNB daaromtrent). Dat de renteafdekking niet actief is afgebouwd, maar Bavaria heeft besloten de feitelijke renteafdekking te laten 'wegzakken' door het aantal -participaties constant te houden terwijl de pensioenverplichtingen met de tijd groter werden, doet er ook niet aan af dat Bavaria dit heeft kunnen laten gebeuren als gevolg van haar beleidswijziging. Op basis van het oude beleid had Bavaria immers haar renteafdekking constant moeten houden op een UFR niveau dat gelijk stond aan 56% afdekking op basis van markttrente.

Kenmerk

36. Bavaria voert als vierde argument aan dat DNB een eventueel op te leggen boete maximaal dient te verlagen omdat de ernst van de overtreding beperkt zou zijn, in de zin dat ten tijde van het bestuursbesluit van 30 juli 2014 er sprake was van marginale verschillen/effecten uitgedrukt in het strategisch VEV. Het strategisch VEV zou na het besluit niet zijn toegenomen. Pas in 2015 is door de invoering van het nieuwe Besluit FTK/UFR 2015 het strategisch VEV gaan toenemen. Door rentedalingen en aanpassingen van de wetgeving is het VEV 2016 lastig te vergelijken met het VEV in 2014 en is het zoeken naar de juiste oplossing bemoeilijkt. Daarnaast heeft het bestuur niet besloten tot een actieve bijsturing van de rentehedge maar is deze als het ware bevroren.

DNB merkt hierover op dat het strategisch VEV (ook wel: de feitelijke renteafdekking) moet worden onderscheiden van het VEV (risicoprofiel) zoals dat door het beleid van een pensioenfonds wordt bepaald. De feitelijke renteafdekking is niet bepalend voor de vraag of in overeenstemming met het bepaalde in artikel 16, vierde lid van het Besluit FTK wordt gehandeld. Zoals reeds hiervoor onder randnummer 35 is opgemerkt, deelt DNB het oordeel niet dat het risicoprofiel als gevolg van de beleidswijziging niet (direct) zou zijn vergroot. Dat pas in de loop van 2015, mede als gevolg van gewijzigde regelgeving en de vaststelling van de (gewijzigde) UFR 2015, de effecten van de beleidswijziging duidelijk zichtbaar werden in de feitelijke renteafdekking, betekent niet dat het risicoprofiel niet reeds eerder vergroot was of dat de overtreding daarvoor minder ernstig was.

Dat de huidige omstandigheden het lastig zouden maken voor Bavaria om, kort gezegd, terug te keren naar haar oude renteafdekkingsbeleid, kan – wat daar verder ook van zij – ook niet af doen aan de ernst van de overtreding. Bavaria had zich niet in deze situatie bevonden indien zij de regelgeving had nageleefd en haar oude beleid ongewijzigd had gelaten.

37. Ten vijfde meent Bavaria dat een op te leggen boete maximaal moet worden verlaagd wegens de beperkte verwijtbaarheid van het fonds. Bavaria voert in dat kader aan dat zij (i) altijd volledig transparant is geweest; (ii) het fonds blijvend bezig is (geweest) met het vinden van een passende oplossing en DNB hierbij nauw betrokken is (geweest); (iii) de indruk is gewekt dat DNB niet handhavend zou optreden; (iv) het fonds altijd in het belang van al zijn deelnemers en pensioengerechtigden heeft gehandeld en (v) er tot slot geen

Pagina

15 van 23

sprake is geweest van een doelbewuste overtreding met het bestuursbesluit van 30 juli 2014.

Datum

8 maart 2017

DNB verwijst ten eerste naar hetgeen zij hiervoor heeft opgemerkt over de verwijtbaarheid van de overtreding en het overleg dat zij met Bavaria heeft (gehad). DNB heeft daarin niet de indruk gewekt af te zien van handhavingsmaatregelen.

Kenmerk

Dat Bavaria haar beleid heeft gewijzigd in het belang van haar pensioen- en aanspraakgerechtigden, in de zin dat bij het bestuur van Bavaria kennelijk de verwachting bestond dat de rente na de beleidswijziging zou gaan stijgen en een lagere renteafdekking de herstelkracht van het fonds zou vergroten (waar de pensioen- en aanspraakgerechtigden uiteindelijk van zouden profiteren), laat onverlet dat de beleidswijziging ook een risico met zich bracht. Namelijk het risico dat als de rente verder zou dalen – hetgeen, zo merkt DNB terzijde op, vervolgens ook is gebeurd – de lagere renteafdekking juist negatieve gevolgen zou (kunnen) hebben voor het fonds en haar deelnemers. Precies hierom verbiedt de wet het doelbewust vergroten van het risicoprofiel. DNB acht het fonds dan ook verwijtbaar.

DNB is tot slot van oordeel dat het beleid doelbewust is gewijzigd (zie reeds hiervoor randnummer 35). Voor het kunnen vaststellen van een overtreding van artikel 16, vierde lid Besluit FTK is niet vereist dat deze bepaling doelbewust (met kwade wil) is overtreden. Dat de wetgeving inzake pensioenen complex zou zijn, zoals Bavaria ook nog heeft aangevoerd, en zij ook hierom niet doelbewust de wet heeft overtreden, betekent – wat daar verder ook van zij – niet dat artikel 16, vierde lid Besluit FTK niet overtreden is.

38. Als zesde en zevende argument stelt Bavaria dat de boete maximaal moet worden verlaagd wegens de draagkracht van het fonds en omdat een boete de belangen van pensioengerechtigden schaadt. Deze argumenten bespreekt DNB hierna onder randnummer 49.
39. Als achtste argument doet Bavaria een beroep op het evenredigheidsbeginsel als neergelegd in artikel 5:13 Awb. Het middel van de bestuurlijke boete mag volgens Bavaria slechts gebruikt worden voor zover dat redelijkerwijs nodig is voor de vervulling van de taak van DNB. Alleen een maximale verlaging van het basisbedrag zou voldoen aan dit beginsel, omdat het 'leereffect' van de boete gering of te verwaarlozen is in het licht van de aanstaande CWO, dat als gevolg heeft dat het fonds ophoudt te bestaan. De bestuurders van het fonds zijn bovendien allen gerelateerd (geweest) aan de werkgever en hebben geen zitting in andere pensioenfondsbesturen.

DNB merkt op dat artikel 5:13 Awb een specifieke invulling geeft aan het evenredigheidsbeginsel zoals neergelegd in artikel 3:4, tweede lid, van de Awb. Dat laatste artikel bepaalt dat de voor een of meer belanghebbenden nadelige gevolgen van een besluit niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen. Artikel 5:13 Awb is opgenomen om buiten twijfel te stellen dat het evenredigheidsbeginsel ook geldt voor handelingen van de toezichthouder die niet als besluit in de zin van de Awb kwalificeren. Nu het opleggen van een bestuurlijke boete wel een besluit is, begrijpt DNB de zienswijze van Bavaria aldus dat zij (ook) een beroep doet op artikel 3:4, tweede lid, van de Awb.

Pagina

16 van 23

Datum

8 maart 2017

Kenmerk

DNB verwijst voor wat betreft haar belangenafweging naar haar overwegingen in randnummer 30 tot en met 32, alsmede haar reactie op de zienswijze van Bavaria als hiervoor weergegeven. DNB benadrukt nogmaals dat het doel van artikel 138 Pw en in het bijzonder artikel 16, vierde lid van het Besluit FTK is dat zoveel als mogelijk vermeden wordt dat een fonds, dat zich al in een situatie van een reservetekort bevindt, als gevolg van het vergrote risicoprofiel (aanvullende) maatregelen moet nemen die niet in het voordeel van de pensioen- en aanspraakgerechtigden zijn. DNB acht het geheel in lijn met haar taak als toezichthouder om scherp erop toe te zien dat pensioenfondsen zich houden aan deze wettelijke verplichting. Het hoort immers ook tot de taak van DNB om zich sterk te maken voor een betrouwbaar financieel stelsel waarin instellingen zoals pensioenfondsen hun (financiële) verplichtingen nakomen. Dit betekent dat als fondsen de wet niet naleven, het opleggen van een sanctie passend is. Zeker indien het niet naleven van de wet (potentieel) schadelijk is voor pensioen- en aanspraakgerechtigden. Ook in het licht van het handhavingsbeleid van DNB is het opleggen van een sanctie nadat DNB een overtreding heeft geconstateerd, passend. Bovendien gaat van een sanctie een preventieve werking uit, waar pensioen- en aanspraakgerechtigden ook baat bij hebben.

Tegenover de met het besluit van DNB te dienen doelen staat het belang van Bavaria dat naar het oordeel van DNB vooral van financiële aard is. Met de draagkracht van het fonds wordt rekening gehouden bij het bepalen van de hoogte van de bestuurlijke boete (zie hierna randnummer 48). Gelet op de (aanzienlijke) matiging van de boete is DNB van oordeel dat de nadelen van de boete in dit opzicht niet onevenredig zijn.

Dat in het onderhavige geval het leereffect van de boete gering zou zijn omdat Bavaria op korte termijn geliquideerd wordt en de bestuurders van het fonds geen zitting hebben in andere besturen van een pensioenfonds, maakt niet dat DNB geen boete kan opleggen, of dat dit onevenredig zou zijn. In dit verband wijst DNB er op dat een bestuurlijke boete een punitieve sanctie is, oftewel bedoeld is om leed toe te voegen. Dat in de praktijk van een bestuurlijke boete ook een preventieve werking uitgaat, en in zoverre ook van een leereffect kan worden gesproken, betekent in het licht van het bestraffende karakter van de bestuurlijke boete dan ook niet dat een bestuurlijke boete maximaal moet worden gematigd indien het leereffect in een concreet geval wellicht beperkt is.

Al met al is DNB dan ook van oordeel dat het opleggen van een bestuurlijke boete evenredig is.

40. Als negende argument voert Bavaria aan dat een boete niet, althans geanonimiseerd openbaar moet worden gemaakt. Dit argument bespreekt DNB hierna onder randnummer 51.
41. Bavaria voert als tiende argument aan dat zij in haar 18-jarige bestaan nooit eerder een boete of aanwijzing opgelegd heeft gekregen. Ze acht het vervelend zich aan de vooravond van de opheffing van het fonds geconfronteerd te zien met een mogelijke boete.

DNB merkt op dat het correct is dat Bavaria niet eerder een bestuurlijke sanctie van DNB opgelegd heeft gekregen. In het licht van het handhavingsbeleid van DNB, de ernst en duur van de overtreding en de

Pagina

17 van 23

verwijtbaarheid van Bavaria, acht DNB dit echter geen omstandigheid die rechtvaardigt dat DNB afziet van het opleggen van een bestuurlijke boete. Hetzelfde geldt voor de aanstaande CWO, nu deze de overtreding niet ongedaan maakt. Indien Bavaria niet tot een CWO had besloten, had DNB ook een bestuurlijke boete opgelegd.

Datum
8 maart 2017

Kenmerk
[REDACTED]

42. Tot slot heeft Bavaria opgemerkt dat zij feitelijk nog steeds in overtreding is en dat dit een merkwaardige situatie betreft. Bavaria stelt zich de vraag waarom DNB niet overgegaan is tot het opleggen van een aanwijzing.

DNB merkt op dat zij hiervoor heeft geconstateerd dat de overtreding in ieder geval heeft plaatsgevonden in de periode van 30 juli 2014 tot en met 13 december 2016, de datum waarop het boeterapport is afgerond. DNB gaat er, mede in het licht van de zienswijze van Bavaria, van uit dat de overtreding nog steeds voortduurt. DNB heeft daar echter geen specifiek onderzoek meer naar verricht en houdt daarom vast aan de periode zoals hiervoor genoemd.

DNB heeft in het onderhavige geval besloten om geen aanwijzing op te leggen omdat Bavaria voortvarend aan de slag is gegaan met de bevindingen van het on-site onderzoek van DNB. Het overleg dat DNB in dat verband met Bavaria heeft gevoerd, geeft DNB voldoende vertrouwen dat Bavaria zich committeert aan het beëindigen van de geconstateerde overtreding. DNB acht het onder die omstandigheden niet opportuun een aanwijzing op te leggen.

Tegelijkertijd is DNB van oordeel dat de overtreding door Bavaria ernstig is, en Bavaria ook kan worden verweten. DNB acht het, ook in het licht van haar handhavingsbeleid, niet passend om af te zien van een bestuurlijke sanctie. Hierom heeft DNB besloten tot het opleggen van een bestuurlijke boete.

Overigens merkt DNB nog op dat ook indien wel een aanwijzing zou zijn opgelegd, DNB – in lijn met haar handhavingsbeleid – had overwogen om daarnaast een bestuurlijke boete op te leggen. Een herstelsanctie kan immers met een punitieve sanctie worden gecumuleerd.

Conclusie zienswijze

43. De hierboven besproken zienswijze van Bavaria brengt DNB niet tot een ander oordeel. DNB blijft van oordeel dat de overtreding terecht is vastgesteld en dat het daarvoor opleggen van een bestuurlijke boete noodzakelijk en gerechtvaardigd is. Bij de hierboven beschreven ernstige overtreding, die DNB verwijtbaar acht, zijn geen belangen betrokken die DNB ertoe bewegen af te zien van het opleggen van de bestuurlijke boete.

Bestuurlijke boete

44. Op grond van artikel 176, eerste lid van de Pw is DNB bevoegd om een bestuurlijke boete op te leggen terzake van overtreding van artikel 138 van de Pw en artikel 16, vierde lid van het Besluit FTK.
45. In artikel 179 van de Pw en in het Besluit uitvoering Pw en Wvb is uitgewerkt hoe de hoogte van een bestuurlijke boete wordt vastgesteld.
46. De overtreding van artikel 138 Pw en artikel 16, vierde lid van het Besluit FTK is beboetbaar met een boete uit categorie 2. Voor boetecategorie 2 geldt een

basisbedrag van EUR 500.000,- met een maximumbedrag van EUR 1.000.000,- en een minimumbedrag van EUR 0,-. DNB kan het bedrag van de bestuurlijke boete vaststellen binnen deze minimum en maximum grenzen en moet daarbij rekening houden met de ernst en duur van de overtreding en de verwijtbaarheid van de overtreder. Bij herhaalde boeteoplegging voor eenzelfde overtreding binnen vijf jaar wordt het basisbedrag van de bestuurlijke boete verdubbeld.

Datum
8 maart 2017

Kenmerk
[REDACTED]

47. Ongeacht de boetecategorie dient DNB op grond van artikel 50 van het Besluit uitvoering Pw en Wvb, na het vaststellen van de hoogte van het boetebedrag, rekening te houden met de financiële draagkracht van de overtreder. Bij onvoldoende draagkracht kan een boete worden verlaagd met maximaal 100 procent. Op grond van artikel 51 van het Besluit uitvoering Pw en Wvb dient DNB bij het vaststellen van een bestuurlijke boete voor pensioenuitvoerders ook rekening te houden met schade voor derden en kan zij de op te leggen bestuurlijke boete, na inachtneming van de artikelen 48, 49 en 50, verlagen met maximaal 75 procent.

48. Bavaria heeft in de zienswijze, kort en zakelijk weergegeven, aangevoerd dat DNB rekening moet houden met de draagkracht van het fonds en bevoegd is de boete maximaal te matigen. Het fonds verzoekt DNB het basisbedrag maximaal te verlagen. De draagkracht van het fonds is [REDACTED]

[REDACTED]. Ook verzoekt het fonds DNB om haar op gelijke wijze te behandelen als andere onder toezicht staande pensioenfondsen die een boete opgelegd hebben gekregen. In alle gevallen waar het betreffende fonds in onderdekking verkeerde, is DNB tot een (aanzienlijke) verlaging overgegaan. Daarnaast heeft Bavaria aangevoerd dat DNB er rekening mee moet houden dat de pensioengerechtigden (onevenredige) schade kunnen lijden als gevolg van een boete en dat DNB de boete ook daarom maximaal zou moeten verlagen. [REDACTED]

DNB overweegt dat in zijn algemeenheid moet worden aangenomen dat het door de wetgever vastgestelde basisbedrag evenredig is aan de ernst, duur en verwijtbaarheid van de overtreding. Zoals reeds hiervoor overwogen, is DNB van mening dat sprake is van een ernstige overtreding die Bavaria kan worden verweten. Dat DNB de voortduring van de overtreding vanaf medio 2016 Bavaria minder zwaar aanrekent, doet niet af aan de totale verwijtbaarheid van de overtreding. Tegelijkertijd heeft DNB oog voor de (financiële) situatie waarin het fonds zich bevindt [REDACTED]

[REDACTED]. Ook houdt DNB rekening met de omvang van het fonds ten opzichte van andere fondsen die onder het toezicht van DNB. DNB besluit daarom in het licht van de specifieke omstandigheden van het geval, en in het bijzonder de draagkracht van het fonds, de boete te matigen tot EUR 10.000,-. Een verdere matiging acht DNB niet passend in het licht van de ernst van de overtreding, die mede tot uitdrukking komt in de boetecategorie waaronder de overtreding is ingedeeld, en de verwijtbaarheid van Bavaria. De (forse) matiging van de boete doet naar het oordeel van DNB ook recht aan de belangen van de pensioen- en aanspraakgerechtigden van Bavaria. Uit de wetsgeschiedenis van artikel 51 van het Besluit uitvoering Pw en Wvb volgt

Pagina
19 van 23

overigens dat de wetgever bij de discretionaire bevoegdheid die DNB heeft om een boete tot maximaal 75% - dus niet tot nihil - te verlagen indien de belangen van derden te rechtvaardigen, heeft gedacht aan de situatie waarin een boete de pensioendeelnemers 'onevenredig hard' zou raken. DNB is van oordeel dat van een dergelijke situatie geen sprake zal zijn. Bavaria heeft dat ook niet aannemelijk gemaakt.

Datum

8 maart 2017

Kenmerk

49. DNB stelt de hoogte van de boete aldus vast op EUR 10.000,-. Betaling van de bestuurlijke boete dient te geschieden binnen de in artikel 4:87, eerste lid, van de Awb voorgeschreven termijn van zes weken na de inwerkingtreding van dit besluit. De betaling dient te worden gedaan op rekeningnummer [REDACTED] ten name van De Nederlandsche Bank NV, Westeinde 1 te Amsterdam, onder vermelding van factuurnummer: [REDACTED]. Hierbij wordt opgemerkt dat de bestuurlijke boete wordt vermeerderd met de wettelijke rente (momenteel 2%), die wordt gerekend vanaf de dag waarop sinds de bekendmaking van het boetebesluit zes weken zijn verstreken.

Openbaarmaking

50. In artikel 188, aanhef en eerste lid, onder c, Pw is bepaald dat DNB met het oog op de bescherming van de belangen van de pensioen- of aanspraakgerechtigden ter openbare kennis kan brengen, indien nodig onder vermelding van de overwegingen die tot die kennisgeving hebben geleid, het feit ter zake waarvan een bestuurlijke boete is opgelegd, het overtreden voorschrift, het feit dat de bestuurlijke boete is opgelegd, alsmede de naam, het adres en de vestigingsplaats van de overtreder aan wie de bestuurlijke boete is opgelegd.
51. Bavaria meent, kort samengevat, dat de voorgenomen openbaarmaking niet rechtmatig is. Het fonds heeft namelijk de wet niet overtreden. Daarnaast dient DNB gezien alle betrokken belangen en de aard van de overtreding het boetebesluit niet openbaar te maken dan wel te anonimiseren.

DNB merkt op dat, zoals hiervoor onder randnummer 19 tot en met 27 is toegelicht, wel sprake is van een overtreding. Bij het opleggen van een bestuurlijke boete op grond van de Pw kan DNB besluiten gebruik te maken haar discretionaire bevoegdheid om tot openbaarmaking over te gaan.

DNB heeft om twee redenen besloten tot (het voornemen tot) openbaarmaking van de boete. De eerste reden is de wens om pensioen- en aanspraakgerechtigden van Bavaria te informeren over de geconstateerde overtreding. Door hen te informeren kunnen de pensioen- en aanspraakgerechtigden voor zichzelf afwegen of en zo ja, hoe zij reageren naar hun pensioenuitvoerder. Die keuzemogelijkheid wordt hen ontnomen indien openbaarmaking achterwege blijft of geanonimiseerd plaatsvindt. Indien DNB niet over gaat tot volledige openbaarmaking, is het ook zeer de vraag of de pensioen- en aanspraakgerechtigden van Bavaria wel anderszins vernemen van de door DNB geconstateerde overtreding. In het jaarverslag van een pensioenfonds moet op grond van de Pw melding worden gemaakt van een opgelegde bestuurlijke boete. Bavaria bevindt zich reeds in liquidatie. Anders dan Bavaria heeft aangevoerd, zal voor 2017 dan ook hoogstwaarschijnlijk geen jaarverslag meer worden opgemaakt maar slechts een liquidatieverslag. Er is geen wettelijk afdwingbare verplichting om in een liquidatieverslag melding te maken van opgelegde bestuursrechtelijke sancties.

Pagina

20 van 23

Het besluit tot openbaarmaking is ten tweede ingegeven doordat DNB het van belang acht dat zij haar toezichtmaatregelen kan publiceren met het oog op de (generale) preventieve werking die daarvan uit gaat. Zo kan DNB pensioen- en aanspraakgerechtigden evenals pensioenuitvoerders duidelijk maken dat scherp toezicht wordt gehouden op de naleving van de Pensioenwet en de daarop gebaseerde lagere regelgeving, en dat DNB handhavend optreedt indien overtredingen worden vastgesteld. Uit de wetsgeschiedenis van artikel 188 Pw blijkt dat ook de wetgever waarde aan deze preventieve werking hecht. Dat het belang van een preventieve werking niet letterlijk uit de wetstekst volgt, maakt niet dat DNB dit belang niet in haar besluitvorming mag betrekken. De preventieve werking is bovendien uiteindelijk in het belang van alle pensioen- en aanspraakgerechtigden van alle pensioenfondsen en daarmee geheel in lijn met de strekking van artikel 188 Pw. Ook uit de rechtspraak blijkt dat waarde wordt gehecht aan de preventieve werking die van een volledige openbaarmaking uitgaat. Dat van een anonieme openbaarmaking ook preventieve werking uitgaat, zoals Bavaria nog heeft aangevoerd, laat naar het oordeel van DNB onverlet dat van een volledige openbaarmaking een meer krachtig signaal uitgaat. Volledige openbaarmaking voorkomt bovendien dat naar aanleiding van een geanonimiseerde openbaarmaking onrust kan ontstaan, omdat onduidelijk is bij welke pensioenuitvoerder DNB een overtreding heeft geconstateerd. Ook dat is een omstandigheid die DNB in haar besluitvorming heeft betrokken en blijkens de rechtspraak ook daarin mag betrekken.

Bavaria heeft nog aangevoerd dat een openbaarmaking (i) het proces van de CWO kan verstoren en/of vertragen, onder meer omdat het aannemelijk zou zijn dat een boete tot negatieve media-aandacht zal leiden voor Centraal Beheer APF; (ii) kan leiden tot kritische vragen van de werkgever en (iii) kan leiden tot claims die de financiële positie van het fonds (ook na de CWO) verslechteren. Deze omstandigheden acht Bavaria niet in het belang van het fonds en de pensioen- en aanspraakgerechtigden en wegen niet op tegen het belang van DNB bij openbaarmaking. Tot slot zou (iv) DNB zich met openbaarmaking schuldig maken aan het verbod van détournement de pouvoir, nu openbaarmaking louter de belangen van de pensioen- en aanspraakgerechtigden van Bavaria zou moeten dienen, en niet andere belangen.

Wat betreft het laatste punt verwijst DNB naar hetgeen zij hiervoor heeft opgemerkt over de redenen om tot openbaarmaking over te gaan, waaronder de preventieve werking, en de ruimte die de wet en rechtspraak daarvoor bieden. Er is dan ook geen sprake van détournement de pouvoir.

DNB verwacht ook niet dat de openbaarmaking de CWO vertraagt of anderszins in negatieve zin beïnvloedt. Ten eerste gelet op het tijdstip waarop publicatie plaatsvindt (kort voor de CWO). De aanstaande CWO bevindt zich reeds in een dusdanig stadium dat afstel of vertraging niet reëel is. Ten tweede omdat uit de openbaar te maken beschikking blijkt dat Centraal Beheer APF geen overtreding wordt verweten. In zoverre ligt negatieve media-aandacht voor Centraal Beheer APF ook niet voor de hand. De renteafdeckingsstrategie na de CWO is ook onderwerp van debat in de overleggen tussen DNB en Bavaria over de CWO. DNB heeft daarbij benadrukt dat dit punt ook met Centraal Beheer APF moest worden besproken. Het feit dat Bavaria een ALM studie met Centraal Beheer APF heeft opgesteld waarin uitdrukkelijk naar

Datum

8 maart 2017

Kenmerk

██████████

voren komt dat DNB het huidige renteafdeckingsbeleid afkeurt, bevestigt dat Centraal Beheer APF bekend is met de opvattingen van DNB. Dat DNB in verband hiermee handhavend optreedt, zou voor Centraal Beheer APF niet als verrassing moeten komen. Ten derde heeft Bavaria niet aannemelijk kunnen maken dat de enkele openbaarmaking van de bestuurlijke boete zal leiden tot claims en (als gevolg daarvan) financiële schade die zodanig groot is, dat de CWO hierdoor in gevaar komt en/of de financiële positie van het fonds na de CWO sterk zal verslechteren.

Datum

8 maart 2017

Kenmerk

DNB ziet tot slot niet in waarom kritische vragen van de werkgever een gerechtvaardigde reden vormen om openbaarmaking achterwege te laten. Bavaria heeft dat ook niet nader toegelicht.

Wijze van openbaarmaking

52. Het besluit wordt gepubliceerd op de website van DNB nadat minimaal vijf werkdagen zijn verstreken na de bekendmaking van de beschikking. Op de website wordt het besluit vermeld, samen met een kort persbericht dat in de bijlage is opgenomen. Eventuele vertrouwelijke gegevens die in het besluit zijn opgenomen, worden wel achterwege gelaten (zie bijlage 2). Ook zal via Twitter een link naar het persbericht onder de aandacht worden gebracht. DNB zal hierbij de volgende tekst Twitteren: "DNB legt een bestuurlijke boete op aan Stichting Pensioenfonds Bavaria [TinyURL]."
53. Volledigheidshalve merkt DNB nog op dat zij, anders dan Bavaria heeft aangevoerd, bevoegd is om de hoogte van de bestuurlijke boete openbaar te maken. Op grond van artikel 188, lid 1 onder c Pw is DNB immers ook bevoegd de overwegingen van het besluit (waarin de hoogte van de boete wordt vastgesteld) openbaar te maken. Dat DNB dit mag, volgt ook uit de diverse rechterlijke uitspraken inzake openbaarmaking van boetes die DNB of de AFM op grond van de Pensioenwet hebben opgelegd.

Rechtsmiddelen

Tegen deze beschikking kan door iedere belanghebbende binnen zes weken na de dag van bekendmaking daarvan bezwaar worden gemaakt. U kunt uw bezwaarschrift elektronisch indienen via: www.dnb.nl/bezwaarmaken. U kunt uw bezwaarschrift ook per post indienen bij:

De Nederlandsche Bank NV
Divisie Juridische zaken, afdeling Toezicht en wetgeving
Postbus 98
1000 AB Amsterdam

- A. Ingevolge artikel 184 Pw wordt met het instellen van bezwaar en beroep de verplichting tot betaling van de opgelegde bestuurlijke boete opgeschort totdat de beroepstermijn is verstreken of, indien beroep is ingesteld, op het beroep is beslist. Over de periode dat de verplichting om de bestuurlijke boete te betalen is geschorst, moet wel wettelijke rente (momenteel 2%) worden betaald.
- B. Indien de betrokkene verzoekt om een voorlopige voorziening, bedoeld in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht, wordt de openbaarmaking conform artikel 190, tweede lid Pw opgeschort totdat er een uitspraak is van de voorzieningenrechter van de rechtbank.

Pagina

22 van 23

Amsterdam, 8 maart 2017
De Nederlandsche Bank NV

Datum
8 maart 2017

Kenmerk

Directeur